

Praktiskie padomi meža apsaimniekošanā 05.04.2018

Aiga Grasmane
Latvijas Meža īpašnieku biedrība

www.mezaipasnieki.lv

**Veicinot ilgtspējīgas
un ekonomiski
efektīvas
mežsaimniecības
attīstību Latvijā**

Latvijas Meža īpašnieku biedrība

- ▶ Dibināta 2005. gadā.
- ▶ Sākotnēji meža īpašnieku intereses valsts līmenī pārstāvēja 4 organizācijas, 3 no kurām, laika gaitā pievienojās Latvijas Meža īpašnieku biedrībai, lai kopīgi pārstāvētu meža īpašniekus nacionālā un starptautiskā līmenī.
- ▶ Biedri – privātpersonas, juridiskas personas, pašvaldības, kooperatīvi.
- ▶ Sadarbība ~ 10 reģionālās apvienības, kooperatīvi.
- ▶ Galvenais mērķis – Veicināt ilgtspējīgas un ekonomiski efektīvas mežsaimniecības attīstību Latvijā:
 - ▶ uzlabojot normatīvos aktus;
 - ▶ mazinot birokrātisko slogu.

Biedrības biedri

Pārstāvība	Skaits	Skaits, %
Privātpersonas - Fiziskas	253	72.1
Privātpersonas - Juridiskas	91	25.9
Valsts mežu apsaimniekotājs	1	0.3
Pašvaldības	3	0.8
LELB	1	0.3
Kooperatīvi	2	0.6
Kopā	351	100

Situācija mums visapkārt.

Biocapacity (potential)

22% of Earth's surface is biologically productive

Ocean:
4% biologically
productive

Productive land:
18% (13.1 bln ha)

out of this:

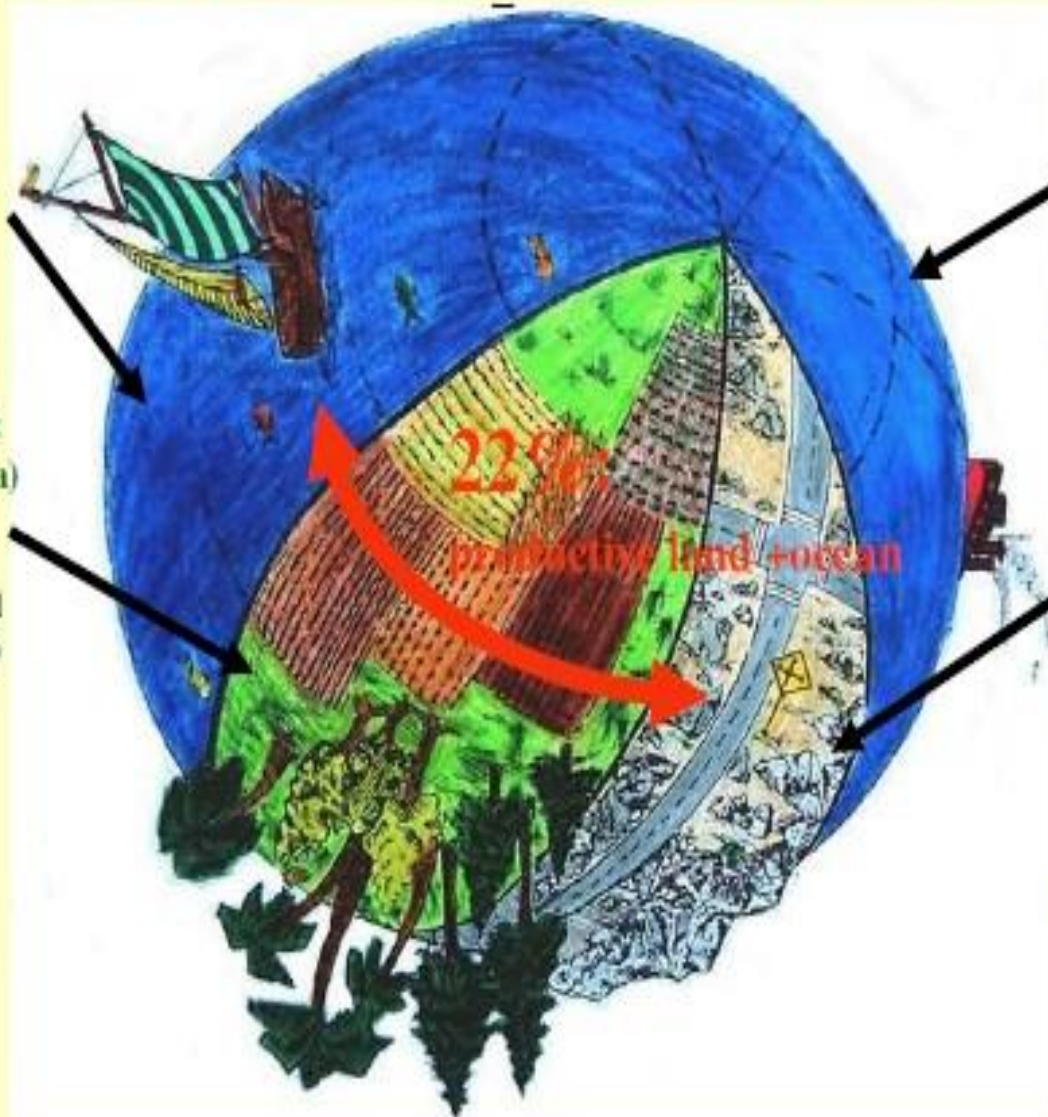
- 1.4 bl ha arable land
- 0.2 bl ha perm. crop
- 3.4 bl ha grassland
- 4.0 bl ha forest
- 4.1 bl ha other

Productive
land + ocean:
22%

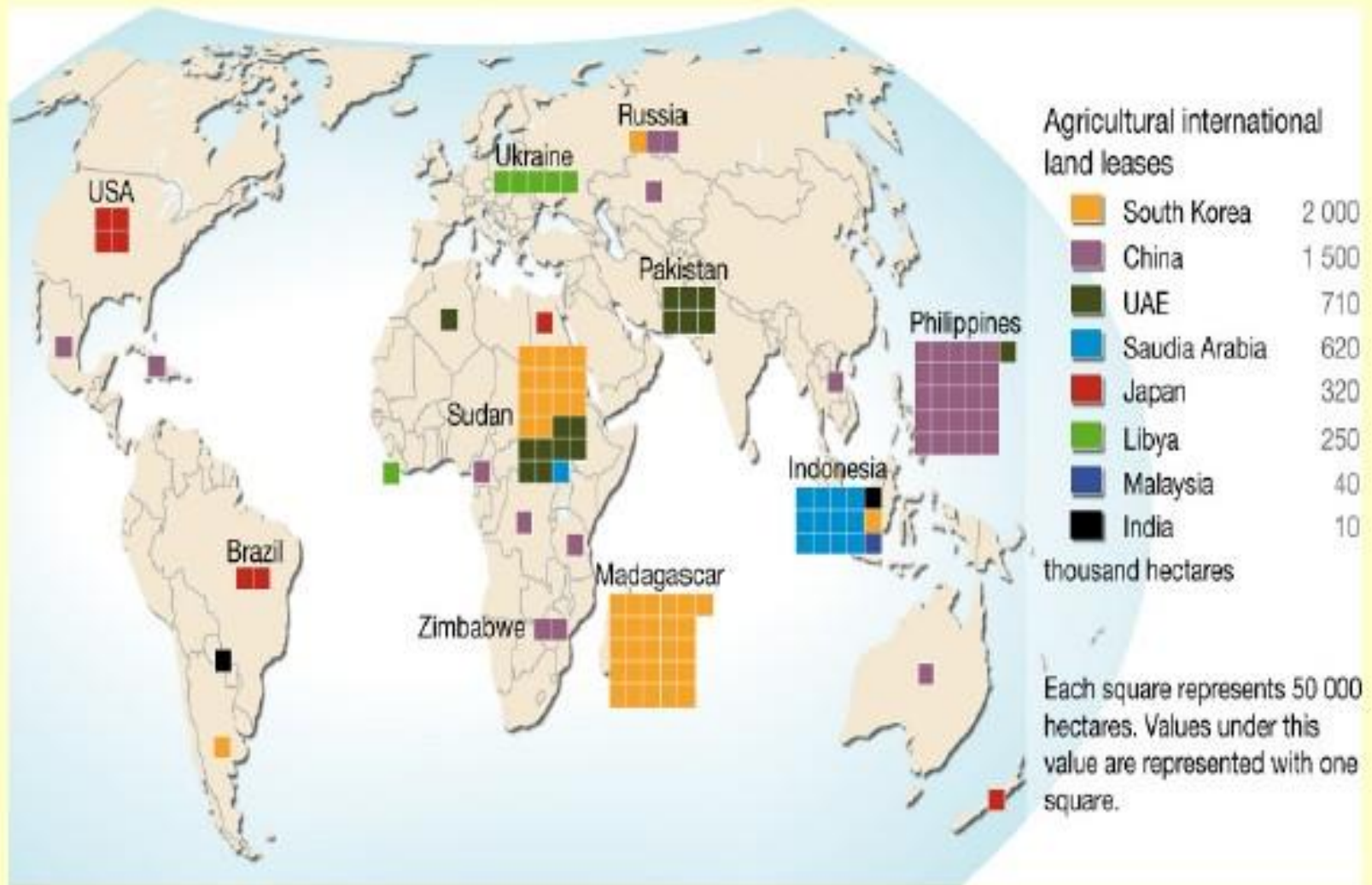
Ocean:
67% low productive

Deserts, ice caps
and barren land
11%

Low/non-productive
land + ocean:
78%

Countries leasing/buying land abroad to sustain and secure their food production (2009)

Plantāciju mežu ekspansija

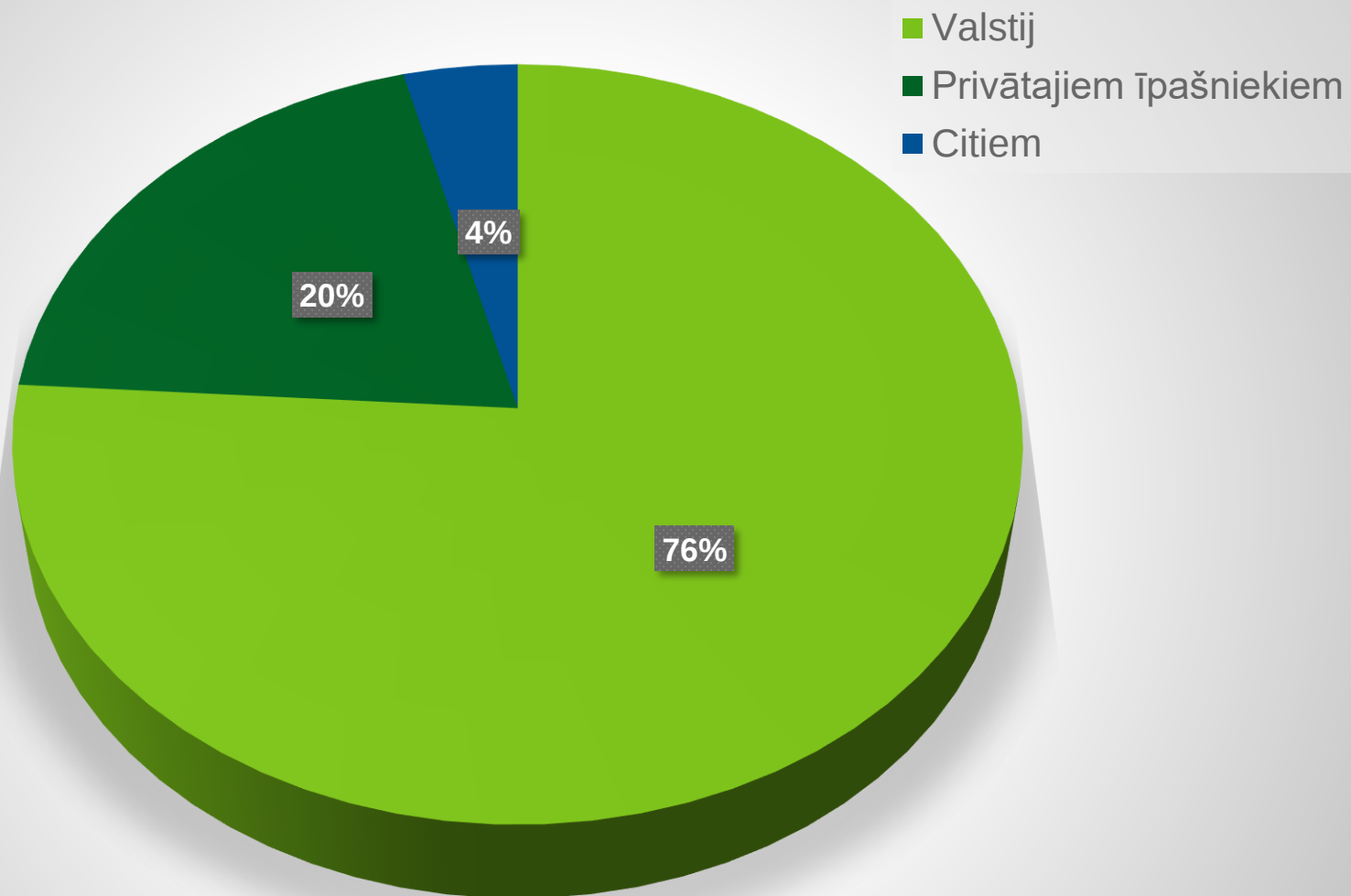
Konkurētspēja globālā mērogā

- Meža kompleksa attīstību nosaka tā kopīgā konkurētspēja, t.sk. kā ļoti būtiska resursu mežsaimnieciskā daļa
- Pasaules attīstības tendences rāda, ka strauji attīstās izteikti saimnieciskie meži, t.sk. plantācijas, nodrošinot augstu darba ražīgumu, kas attiecīgi samazinās resursu cenu

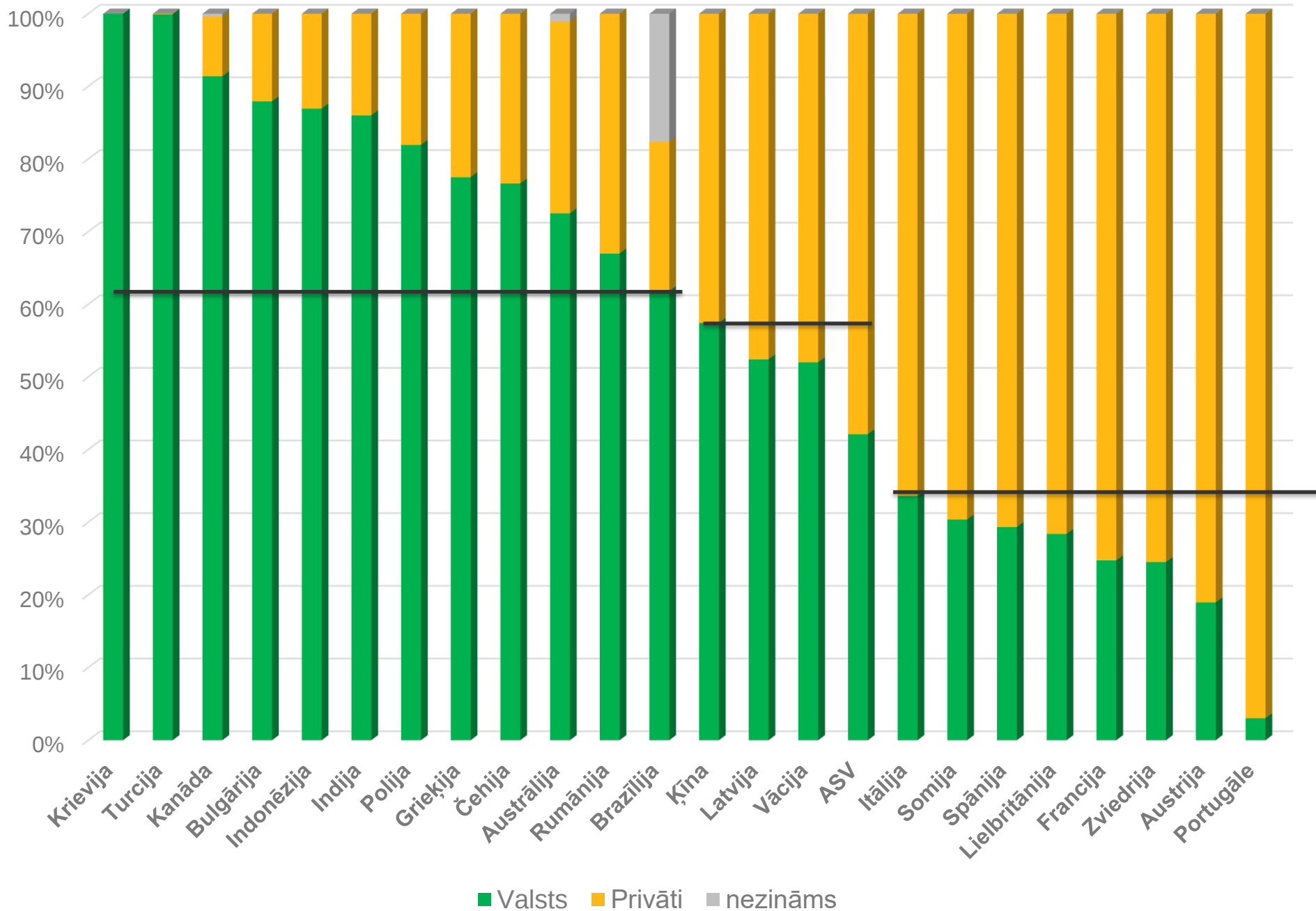

Kam pasaulē pieder meži?

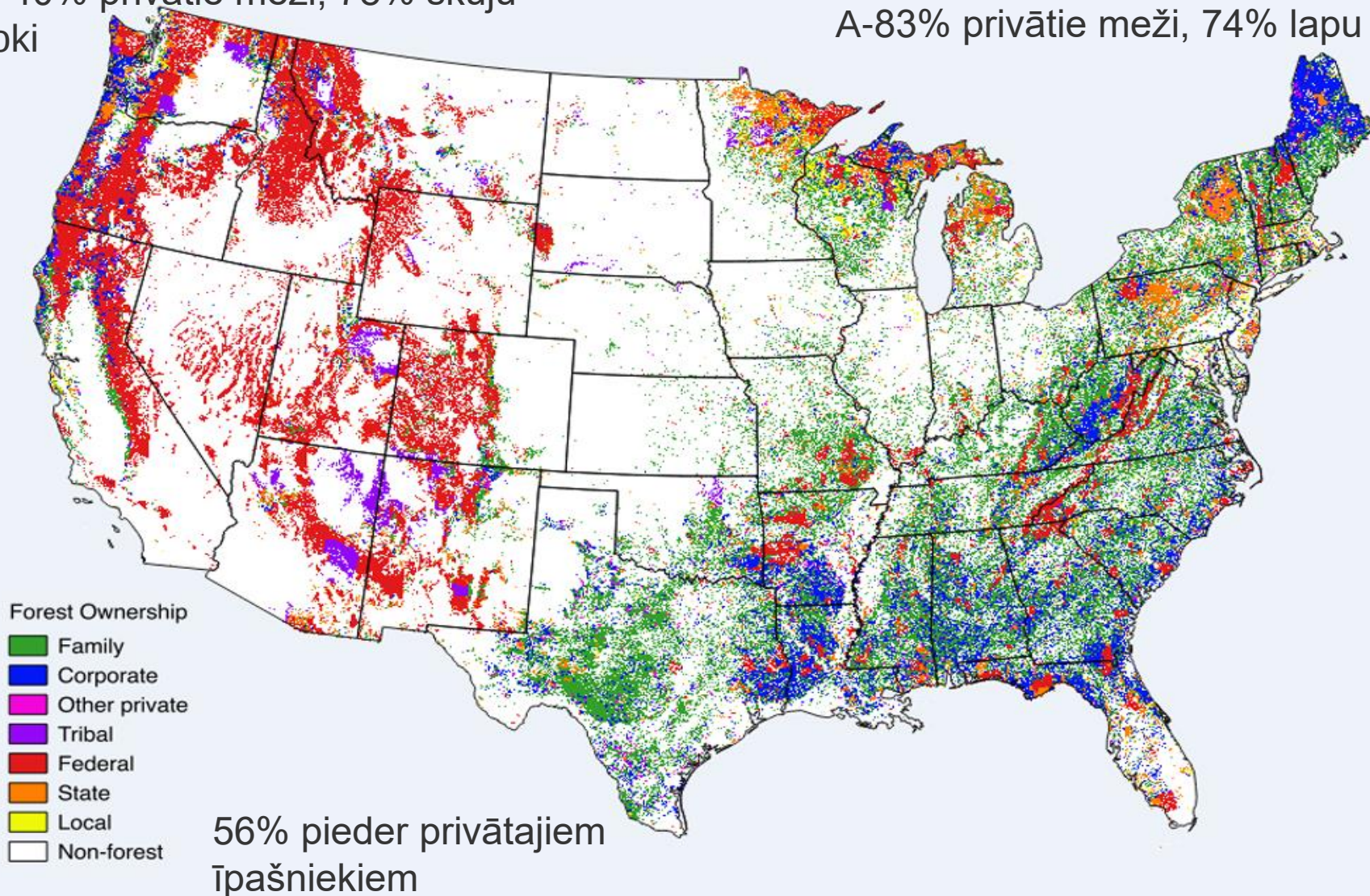
Mežu īpašumu struktūra

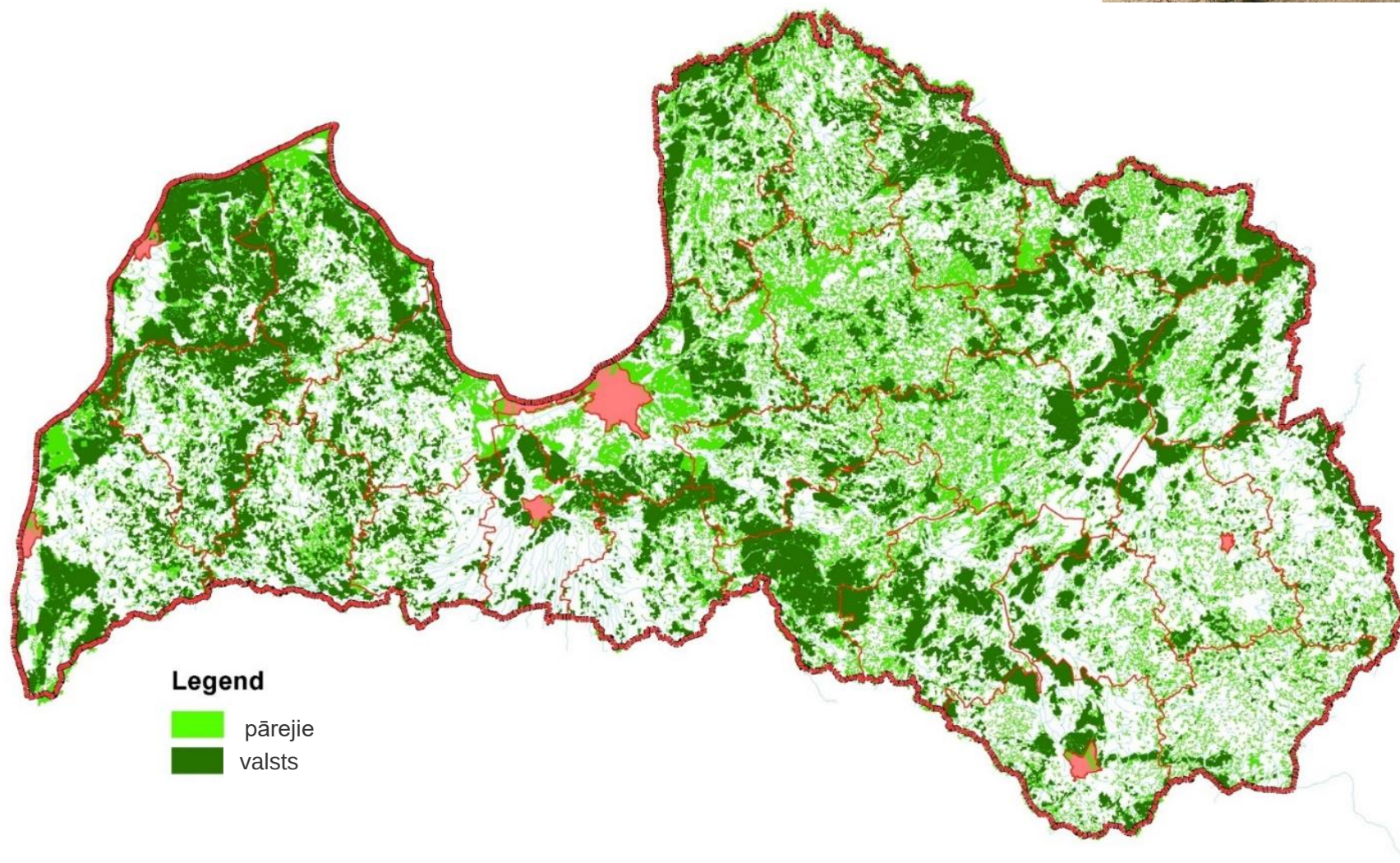
Kam pieder meži?

R-40% privātie meži, 78% skuju koki

A-83% privātie meži, 74% lapu koki

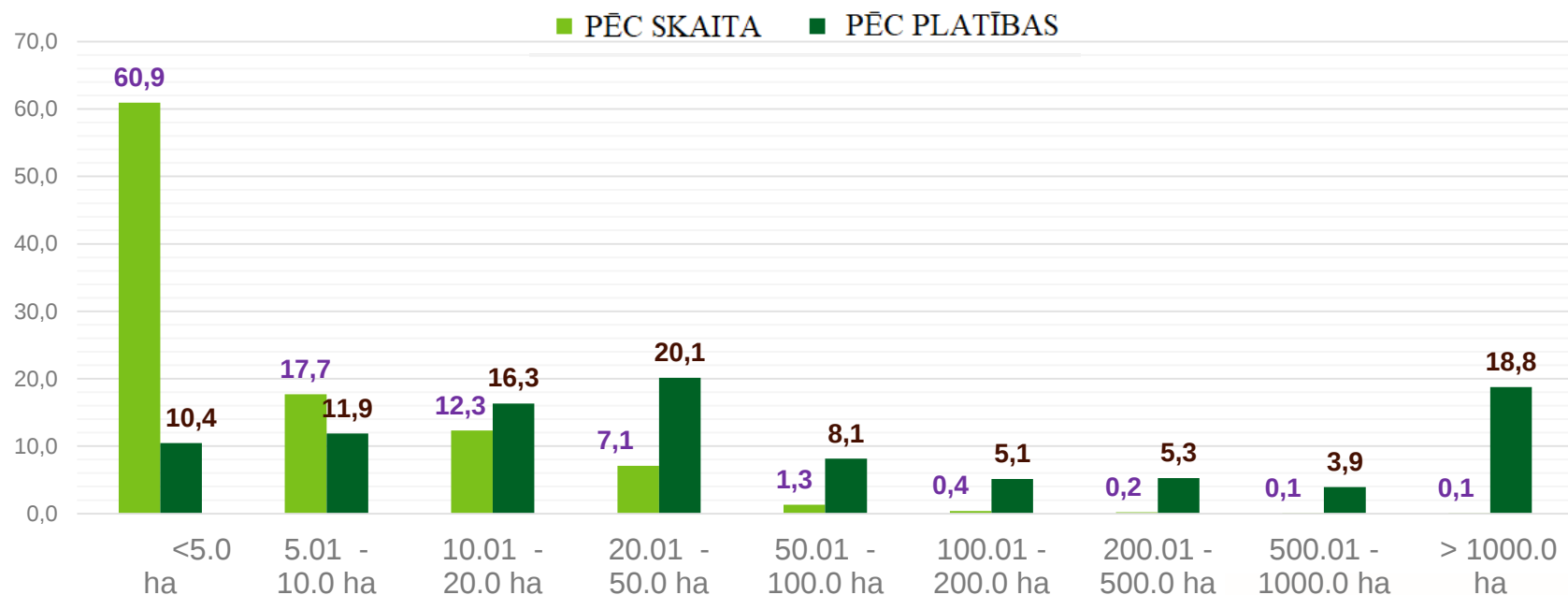

Meži Latvijā

Relatīvi mazi privātie meža īpašumi

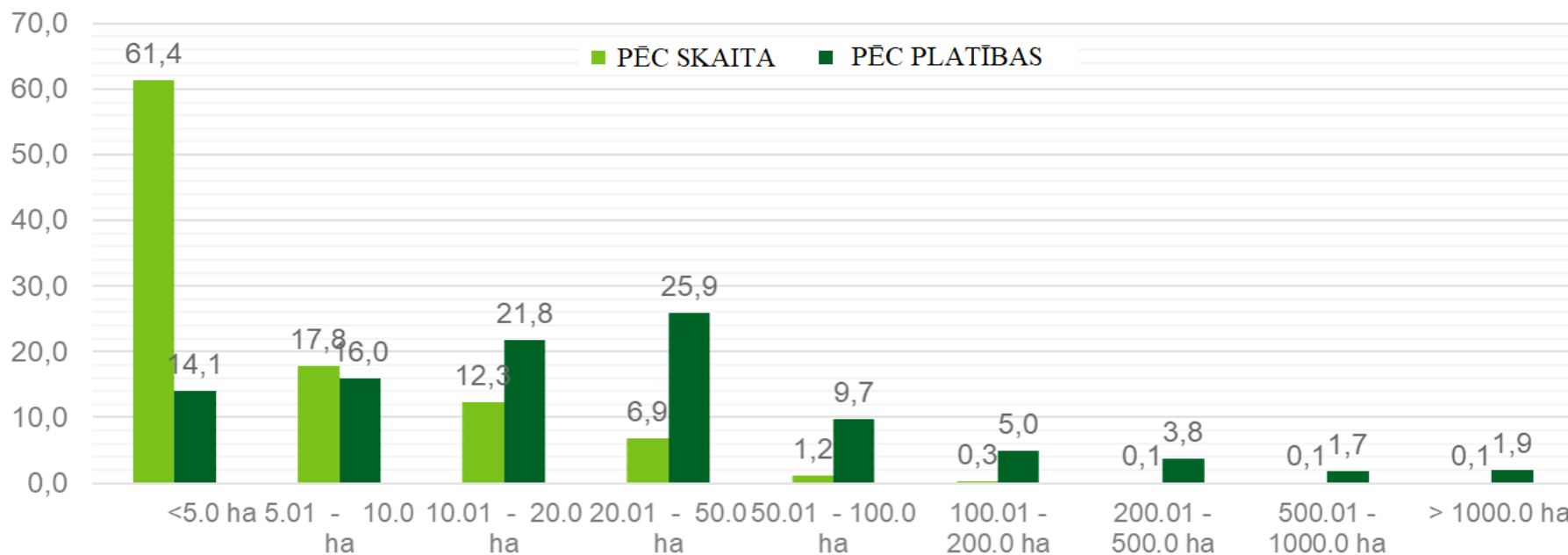
- ▶ Privāto meža īpašnieku skaits (kopīpašumi un juridiskas personas) ~ 135 tūkstoši.
- ▶ Vidējā meža platība: 10.6 ha.
- ▶ 91% meža īpašnieku pieder mazāk kā 20 ha meža.

Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

Fiziskām personām piederoši meža īpašumi

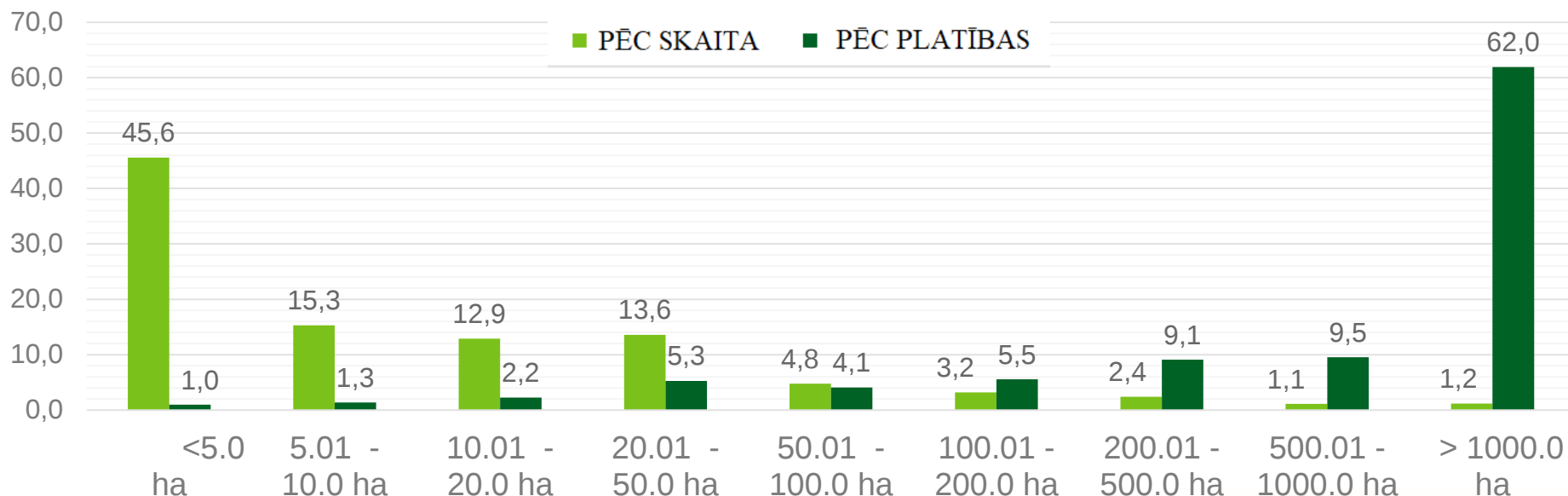
- ▶ Fizisko personu (tai skaitā kopīpašumi) skaits ~ 130 tūkstoši.
- ▶ Vidējā meža platība: 8 ha.
- ▶ Kopējā fizisko personu īpašumā esošā meža platība – 1 031 599 ha.

Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

Juridiskām personām piederoši meža īpašumi

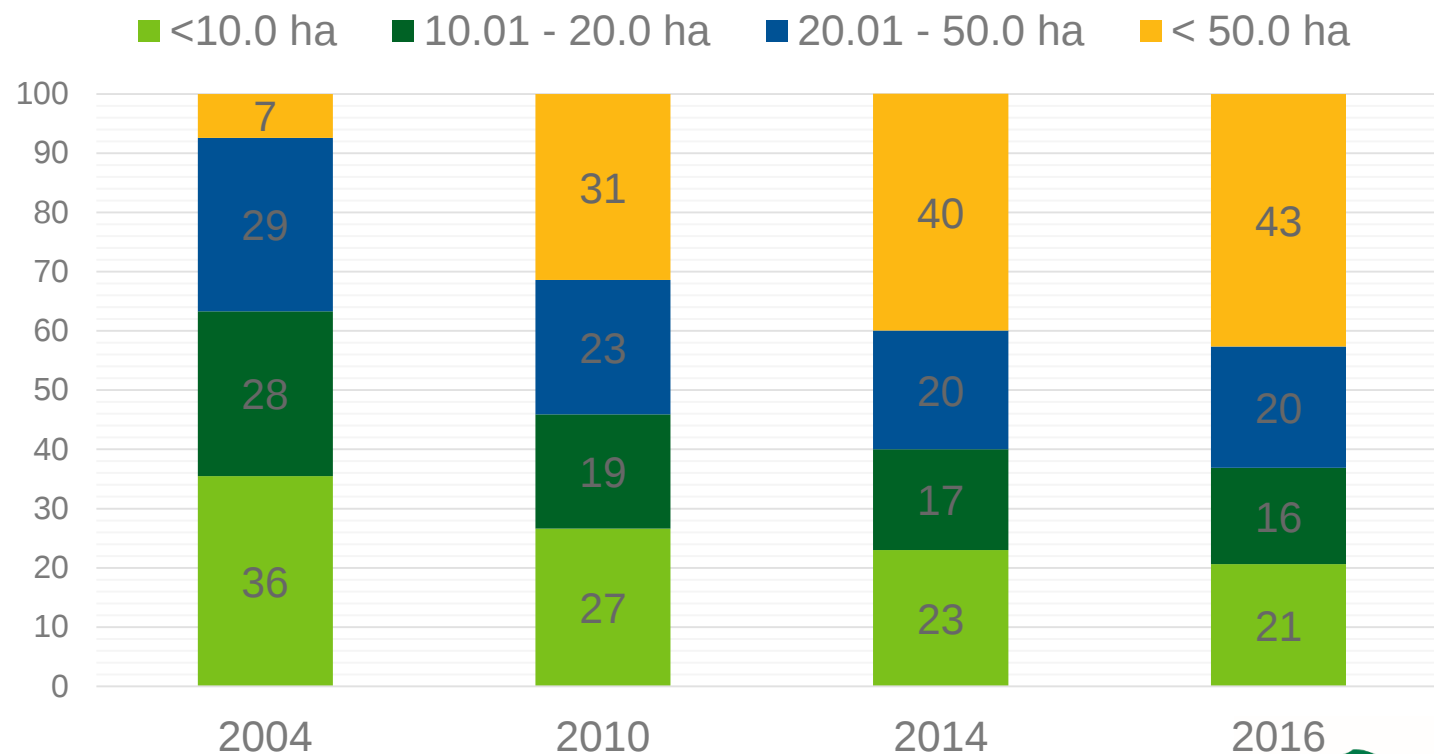
- ▶ Juridisko personu skaits ~ 5 tūkstoši.
- ▶ Vidējā meža īpašuma platība: 80 ha.
- ▶ Kopējā juridisko personu pārraudzībā esošā meža platība – 402 701 ha (28 % no visiem privātajiem mežiem).

Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

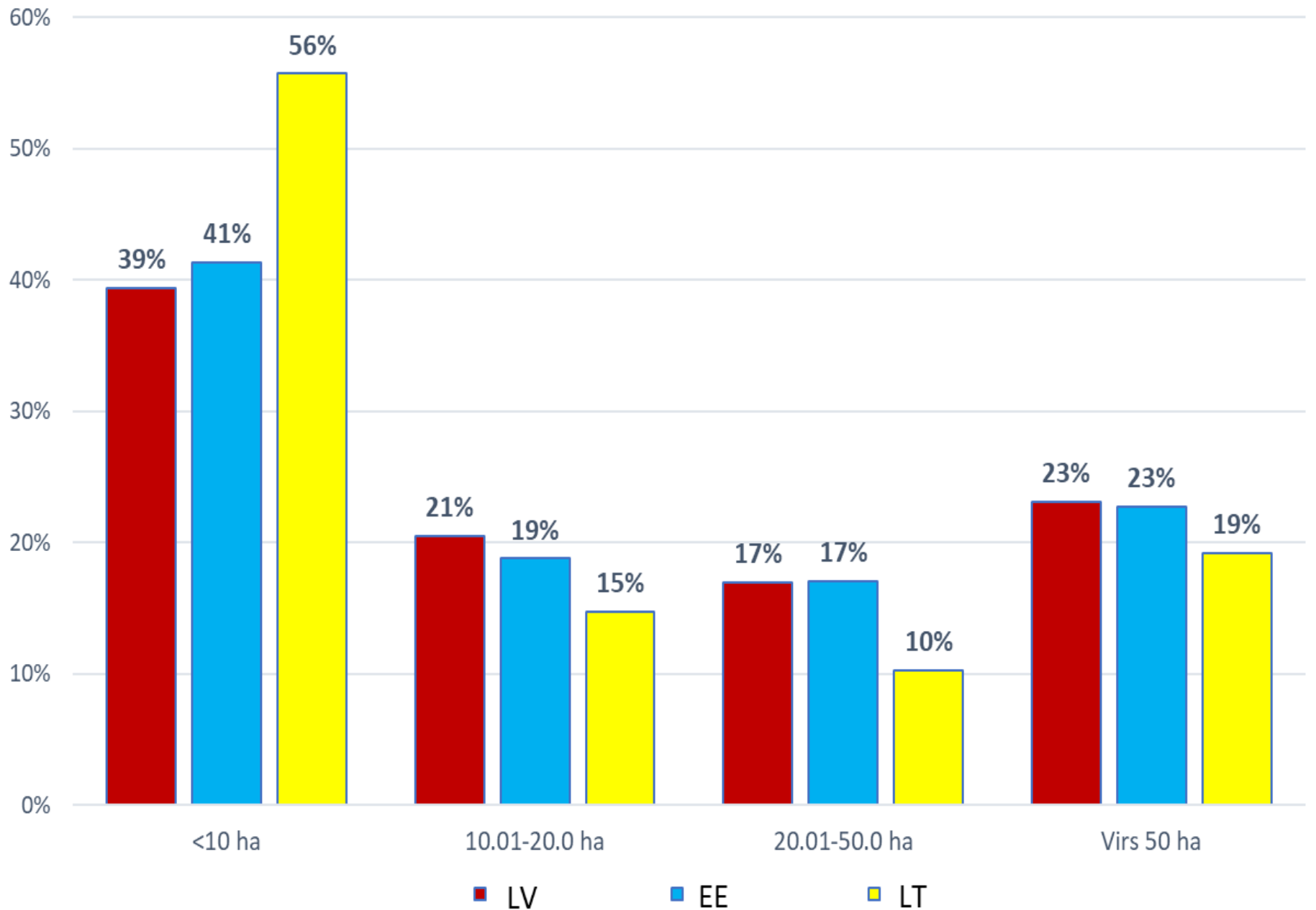
Konsolidācija

Izmaiņas meža īpašnieku struktūrā pēc platības (fiz. un jurid. personas; %)

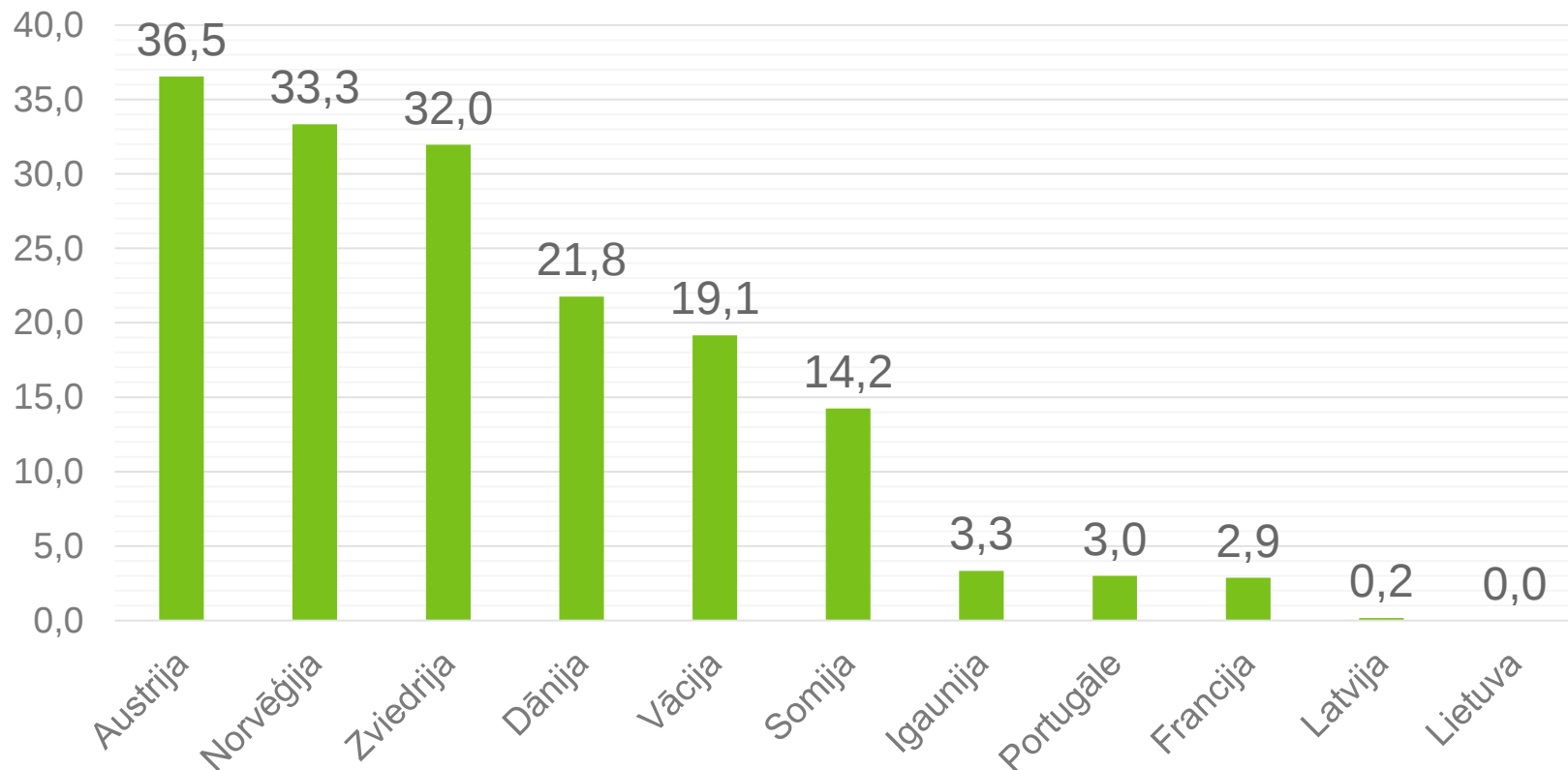
Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

Meža īpašumu struktūra Baltijā

Kooperācija Eiropā

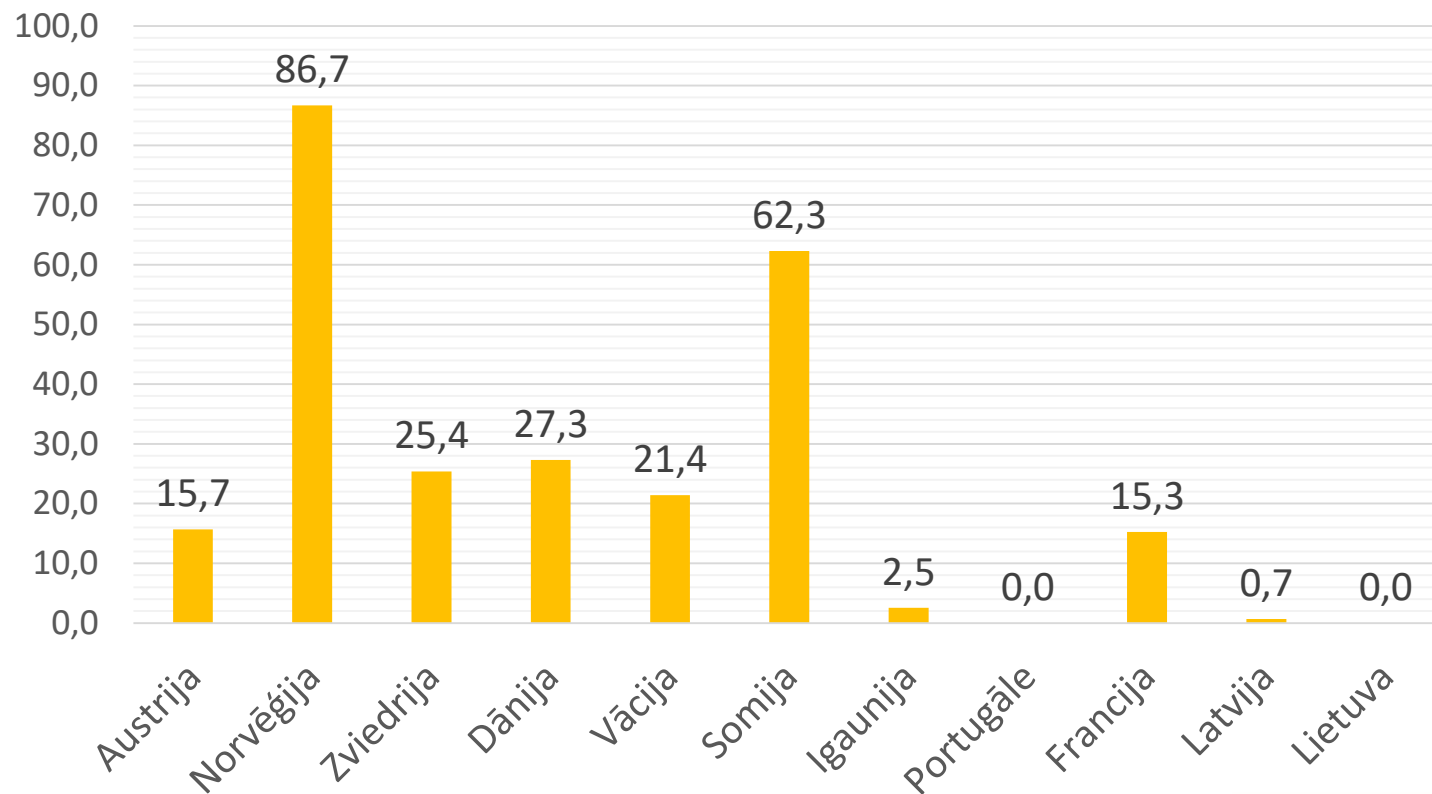
Meža īpašnieku dalība kooperatīvos Eiropā, %

Avots: CEPF

Pārdotie koksnes apjomi Eiropā

Kooperatīvu pārdotais koksnes apjoms Eiropā, %

Avots: CEPF

Meža īpašnieku kooperācijas «restarts»

- ▶ Līdz 2012. gadam Latvijā nav reģistrētu MPKS.
- ▶ 2012. gada septembris - grozījumi kooperatīvo sabiedrību likumā «Par kooperatīvajām sabiedrībām».
- ▶ Mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība – meža īpašnieku kooperatīvā sabiedrība, kura sniedz mežsaimniecības un mežsaimnieciskās produkcijas realizācijas pakalpojumus, bet nenodarbojas ar mežsaimnieciskās produkcijas ražošanu.
- ▶ Šodien reģistrētas 6 MPKS, no kuriem atzītas – 3.

Nosaukums	Novads	Vadītājs
MPKS L.V.Mežs	Inčukalns	Modris Kalvāns
MPKS Mežsaimnieks	Alsunga	Grigorijs Rozentāls
MPKS Vidzeme	Madona	Gundars Vāveriņš
MPKS "Mūsu mežs"	Saldus	Aigars Štrauss
MPKS Vidzemes ekomežs	Līgatne	Andis Štrassers
MPKS Ūsiņš	Ogre	Gints Rudzītis

Kooperācija Latvijā

2016. gadā Latvijā reāli darbojās **piecas** mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības, savukārt, 2017. gada pirmajos 8 mēnešos reāli darbojās **četras** mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības.

Kooperatīvu darbības rezultāti:

Gads	Biedru skaits	Apgrozījums, EUR	Caur kooperatīviem pārdotais koksnes apjoms, m3
2015	163	1365796	30249
2016	279	1815653	44696
2017 (prognoze)	360	4307000	96500

Meža īpašuma apsaimniekošana

1. Robežas (stigas 1 m uz katru pusi, robežzīmes (kupicas)

Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi: Meža inventarizāciju veic, ja zemes vienības robežstigas un robežzīmes meža zemē ir identificējamas apvidū.

Meža īpašuma apsaimniekošana

2. Meža inventarizācijas izgatavošana

Meža likums: Koku ciršana mežā ir aizliegta, ja zemes vienībā nav veikta meža inventarizācija, izņemot šā panta trešajā daļā minētos gadījumus, kā arī gadījumus, kad tiek veikta sauso, bojāto un vēja gāzto koku ciršana normatīvajos aktos par koku ciršanu noteiktajā kārtībā.

Inventarizācijas derīguma termiņš 20.gadi

Meža īpašumā apsaimniekošana

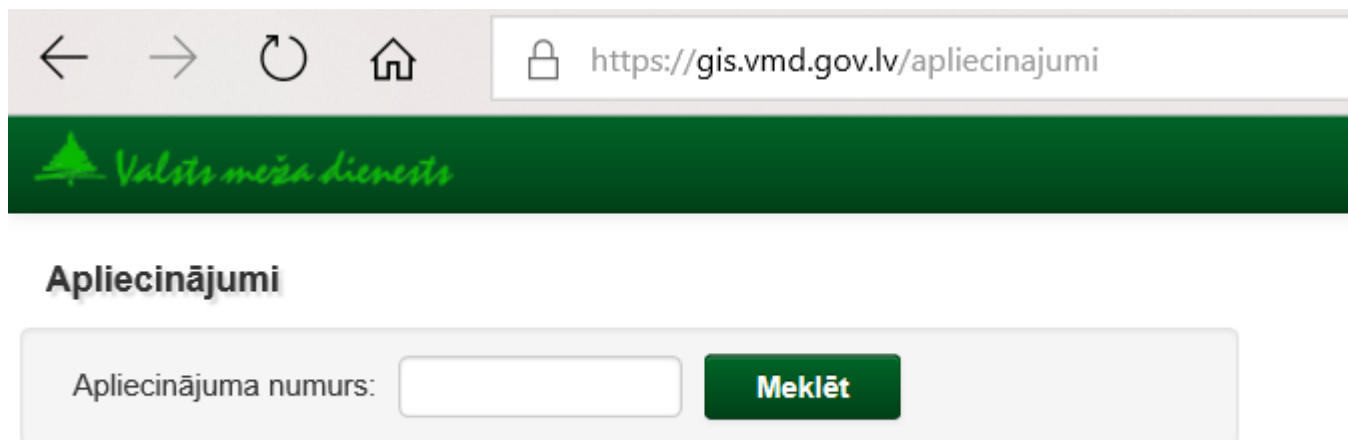
3. Iepazīšanās ar inventarizācijas datiem

3.1. papīra formāts

3.2. Meža valsts reģistra informācija (Jāreģistrējas par lietotāju, 2 režīmi- skatīšanās un dokumentu iesniegšanas)

<https://gis.vmd.gov.lv>

Iespēja pārbaudīt Ciršanas apliecinājuma derīgumu:

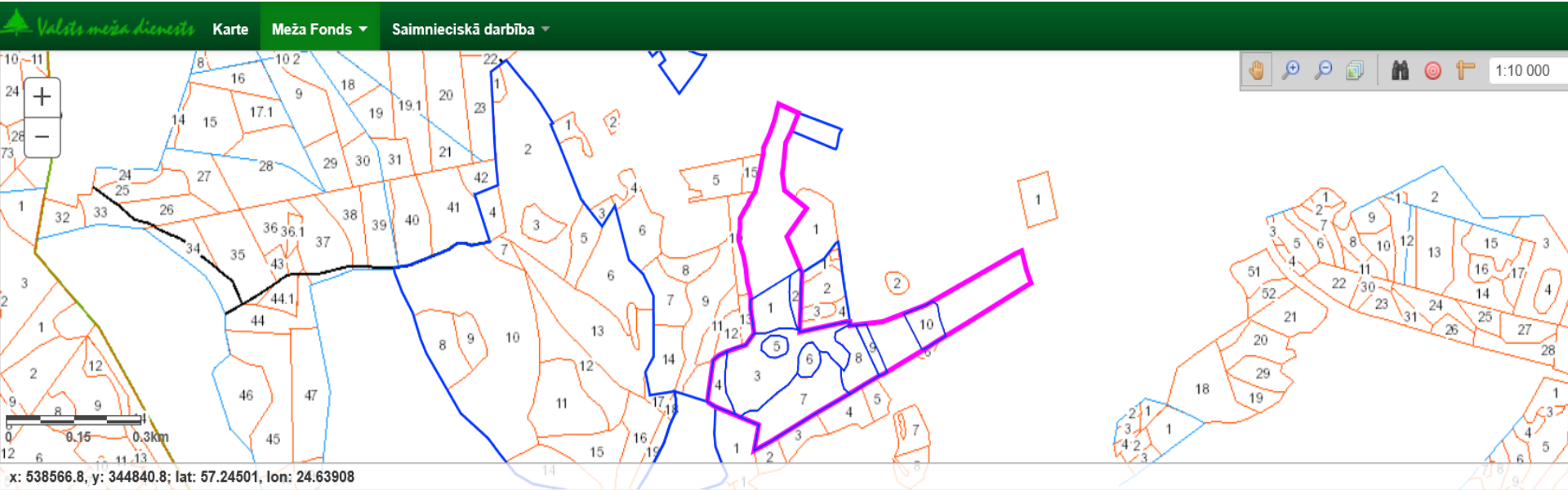
← → ↻ 🏠 <https://gis.vmd.gov.lv/apliecinajumi>

 Valsts meža dienests

Apliecinājumi

Apliecinājuma numurs: **Meklēt**

Meža īpašuma apsaimniekošana

Nogabali

	KV	Apgaita	NO G	Ģeo Plat, ha	tsk. Mežs	tsk. Ceļi	tsk Grāvji	MZK	MT	Formula	BON	G (m2/ha)	H (m)	V (m3/ha)	min/krit	NEP_AT J	NEP_JK OP	Izmaiņu datums	Inv. gads (dabā)
☐	1	Vidrižu	1	0.81	0.79	0	0.02	Mežaudze	Kp	9Ba28 1Ba38	I	21	17	165					2015
☐	1	Vidrižu	2	0.24	0.24	0	0	Mežaudze	Mr	8B42 2Ba33	Ia	17	25	183	M				2015
☐	1	Vidrižu	3	2.48	2.47	0	0.01	Mežaudze	Vr	5A2B2E1Oz97	I	20	28	249	M				2015
☐	1	Vidrižu	4	0.42	0.4	0	0.02	Mežaudze	Vr	6Oz2E1P1B97	I	22	27	254					2015
☐	1	Vidrižu	5	0.22	0.22	0	0	Mežaudze	Vr	8Oz2L97	I	18	27	219	M				2015
☐	1	Vidrižu	6	0.29	0.29	0	0	Mežaudze	Dm	8Oz97 2K73	I	18	27	216	M				2015
☐	1	Vidrižu	7	1.83	1.83	0	0	Mežaudze	Dm	9B1E97	I	21	28	347					2015
☐	1	Vidrižu	8	0.74	0.74	0	0	Mežaudze	Vr	5Oz107 3K2B87	I	16	28	184	M				2015
☐	1	Vidrižu	9	0.25	0.25	0	0	Mežaudze	Dm	6Oz107 3L1K73	II	16	26	251	M				2015
☐	1	Vidrižu	10	0.54	0.54	0	0	Mežaudze	Vr	7K42 1A1B52 1Oz42	Ia	22	22	237					2015

Meža īpašuma apsaimniekošana

Nogabalu raksturojošie rādītāji

Zemes vienības apzīmējums- 42680030027

Kvartāls/ nogabals	Ģeo platība, ha	Meža zemes veids	Meža tips	Nogabala apraksts	Izcelšanās	Valdošā koku suga				Mežaudze			
						bonitāte	vid. augstums	vid. scaurmērs	vecums	biezība	Šķērslauk. m2/ha	koku sk. gab/ha	krāja m3/ha
Zemes vienība 42680030027			inv. veikta 2014. gadā			Īpašums - 42680030027 - Balodīši							
			Nītaures pagasts			Saimniecība: Balodīši							
1. kvartāls													
1	0,15	Mežaudze	Vr	9E50 1E70	M	I	20	21	50	10	33		347
				Sugas<5%: B70 (1. grupa - 2-5% no audzes krājas) , Ba50 (1. grupa - 2-5% no audzes krājas) , K50 (2. grupa - <2% no audzes krājas)									
				Pēdējais cirtes izpildes veids un gads: Kopšanas cirte 2014									
				Pēdējais darbības veids un gads: Koku ciršana 2014									
				Platību sadalījums: t.sk. mežs 0,13 ha, t.sk. ceļi 0,02 ha, t.sk. grāvji 0 ha									
2	0,19	Mežaudze	Vr	6E70 1Ba1E50 1P1B70	D	I	25	27	70	8	30		330
				Sugas<5%: A50 (1. grupa - 2-5% no audzes krājas)									
				Pēdējais cirtes izpildes veids un gads: Sanitārā cirte 2014									
				Pēdējais darbības veids un gads: Koku ciršana 2014									
				Platību sadalījums: t.sk. mežs 0,16 ha, t.sk. ceļi 0,03 ha, t.sk. grāvji 0 ha									
3	0,52	Izcirtums	Dm		D								
				Pēdējais cirtes izpildes veids un gads: Kailcirte 2014									
				Pēdējais darbības veids un gads: Koku ciršana 2014									
				Nepieciešamais atjaunošanas gads: 2019									
				Platību sadalījums: t.sk. mežs 0,52 ha, t.sk. ceļi 0 ha, t.sk. grāvji 0 ha									

Meža īpašuma apsaimniekošana

Meža tipu shematisks sakārtojums pa augšanas apstākļu tipiem ar to sastopamības, valdošo koku sugu un ražības statistiskiem rādītājiem

SAUSIEŅU meži	1,0%	2,4%	4,7%	22,0%	19,4%	3,6%	53,1%
	Sl P 200 m ³ ha ⁻¹	Mr P 250 m ³ ha ⁻¹	Ln P 310 m ³ ha ⁻¹	Dm P, E 365 m ³ ha ⁻¹	Vr E, Oz, Os 390 m ³ ha ⁻¹	Gr Os, Oz, E 395 m ³ ha ⁻¹	
SLAPJAINI	0,2%	1,8%	5,0%	2,6%	0,8%		10,4%
	Gs P 100 m ³ ha ⁻¹	Mrs P, B 140 m ³ ha ⁻¹	Dms P, B 200 m ³ ha ⁻¹	Vrs E, B 180 m ³ ha ⁻¹	Grs B, Os 230 m ³ ha ⁻¹		
PURVAIŅI	1,4%	7,8%	3,6%	0,4%			13,2%
	Pv P 110 m ³ ha ⁻¹	Nd P, B 140 m ³ ha ⁻¹	Db B, M 150 m ³ ha ⁻¹	Lk M 180 m ³ ha ⁻¹			
ĀREŅI	0,3%	1,6%	4,6%	3,1%			9,6%
	Av P 220 m ³ ha ⁻¹	Am P 290 m ³ ha ⁻¹	As P, E 340 m ³ ha ⁻¹	Ap E, Os, M 400 m ³ ha ⁻¹			
KŪDREŅI	0,7%	1,0%	4,4%	7,6%			13,7%
	Kv P 220 m ³ ha ⁻¹	Km P 290 m ³ ha ⁻¹	Ks P, E 340 m ³ ha ⁻¹	Kp E, Os, M 400 m ³ ha ⁻¹			

Meža īpašuma apsaimniekošana

4. Atjaunošana.

Termini:

- 4.1. piecu kalendāra gadu laikā pēc cirtes gada vai citu faktoru ietekmes iestāšanās gada – silā, mētrājā, lānā, damaksnī, vērī, gāršā, grīnī, slapjajā mētrājā, slapjajā damaksnī, slapjajā vērī, slapjajā gāršā, viršu ārenī, mētru ārenī, šaurlapju ārenī, platlapju ārenī, viršu kūdrenī, mētru kūdrenī, šaurlapju kūdrenī, platlapju kūdrenī;
- 4.2. 10 kalendāra gadu laikā pēc cirtes gada vai citu faktoru ietekmes iestāšanās gada – purvājā, niedrājā, dumbrājā un lieknā.

Suga

Sl, Mr, Ln, Gs, Mrs, Av, Am, Kv, Km tikai ar priedi.

Meža īpašuma apsaimniekošana

Meža atjaunošanas termiņi

5 gadu
termiņš

SAUSIENŪ meži	1,0%						53,1%
	Sl P 200 m ³ ha ⁻¹	Mr P 250 m ³ ha ⁻¹	Ln P 310 m ³ ha ⁻¹	Dm P, E 365 m ³ ha ⁻¹	Vr E, Oz, Os 390 m ³ ha ⁻¹	Gr Os, Oz, E 395 m ³ ha ⁻¹	
SLAPŅAINI	0,2%						10,4%
	Gs P 100 m ³ ha ⁻¹	Mrs P, B 140 m ³ ha ⁻¹	Dms P, B 200 m ³ ha ⁻¹	Vrs E, B 180 m ³ ha ⁻¹	Grs B, Os 230 m ³ ha ⁻¹		

10 gadu
termiņš

PURVAIŅI	1,4%				13,2%
	Pv P 110 m ³ ha ⁻¹	Nd P, B 140 m ³ ha ⁻¹	Db B, M 150 m ³ ha ⁻¹	Lk M 180 m ³ ha ⁻¹	

5 gadu
termiņš

ĀREŅI	0,3%				9,6%
	Av P 220 m ³ ha ⁻¹	Am P 290 m ³ ha ⁻¹	As P, E 340 m ³ ha ⁻¹	Ap E, Os, M 400 m ³ ha ⁻¹	
KŪDREŅI	0,7%				13,7%
	Kv P 220 m ³ ha ⁻¹	Km P 290 m ³ ha ⁻¹	Ks P, E 340 m ³ ha ⁻¹	Kp E, Os, M 400 m ³ ha ⁻¹	

Meža īpašuma apsaimniekošana

Meža tipu shematisks sakārtojums pa augšanas apstākļu tipiem ar to sastopamības, valdošo koku sugu un ražības statistiskiem rādītājiem

SAUSIEŅU meži	1,0% Sl P 200 m ³ ha ⁻¹	2,4% Mr P 250 m ³ ha ⁻¹	4,7% Ln P 310 m ³ ha ⁻¹	22,0% Dm P, E 365 m ³ ha ⁻¹	19,4% Vr E, Oz, Os 390 m ³ ha ⁻¹	3,6% Gr Os, Oz, E 395 m ³ ha ⁻¹	53,1%
SLAPJAINĪ	0,2% Gs P 100 m ³ ha ⁻¹	1,8% Mrs P, B 140 m ³ ha ⁻¹	5,0% Dms P, B 200 m ³ ha ⁻¹	2,6% Vrs E, B 180 m ³ ha ⁻¹	0,8% Grs B, Os 230 m ³ ha ⁻¹		10,4%
PURVAIŅI	1,4% Pv P 110 m ³ ha ⁻¹	7,8% Nd P, B 140 m ³ ha ⁻¹	3,6% Db B, M 150 m ³ ha ⁻¹	0,4% Lk M 180 m ³ ha ⁻¹			13,2%
ĀREŅI	0,3% Av P 220 m ³ ha ⁻¹	1,6% Am P 290 m ³ ha ⁻¹	4,6% As P, E 340 m ³ ha ⁻¹	3,1% Ap E, Os, M 400 m ³ ha ⁻¹			9,6%
KŪDREŅI	0,7% Kv P 220 m ³ ha ⁻¹	1,0% Km P 290 m ³ ha ⁻¹	4,4% Ks P, E 340 m ³ ha ⁻¹	7,6% Kp E, Os, M 400 m ³ ha ⁻¹			13,7%

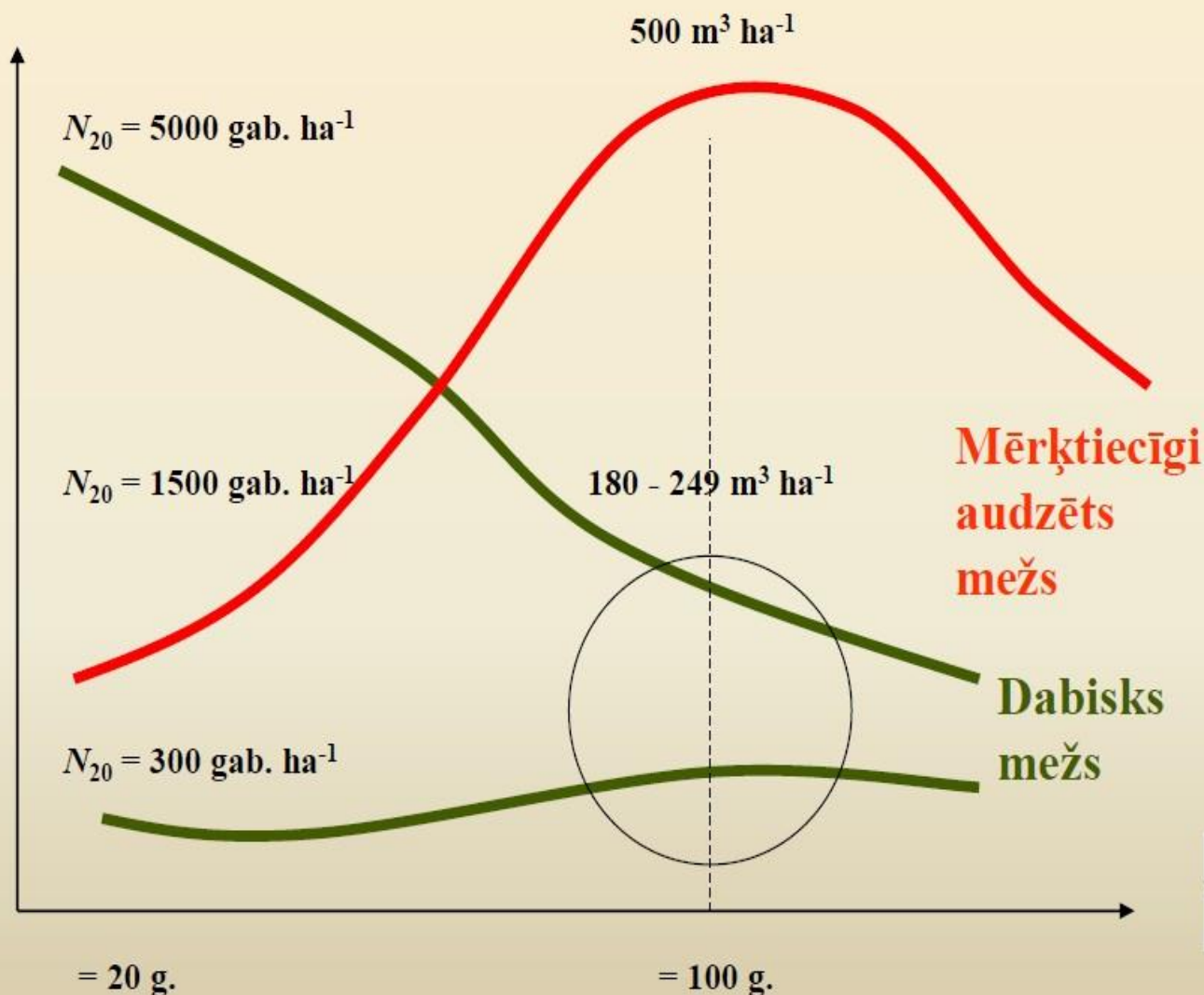
Tikai ar
priedi!

Nekopta un kopta mežaudze

➤ Atšķirības gan mežaudžu krājā, gan sortimentos!

Vai Latvijas zinātnieku vairāku desmitgadu darbs ir bijis lieks?

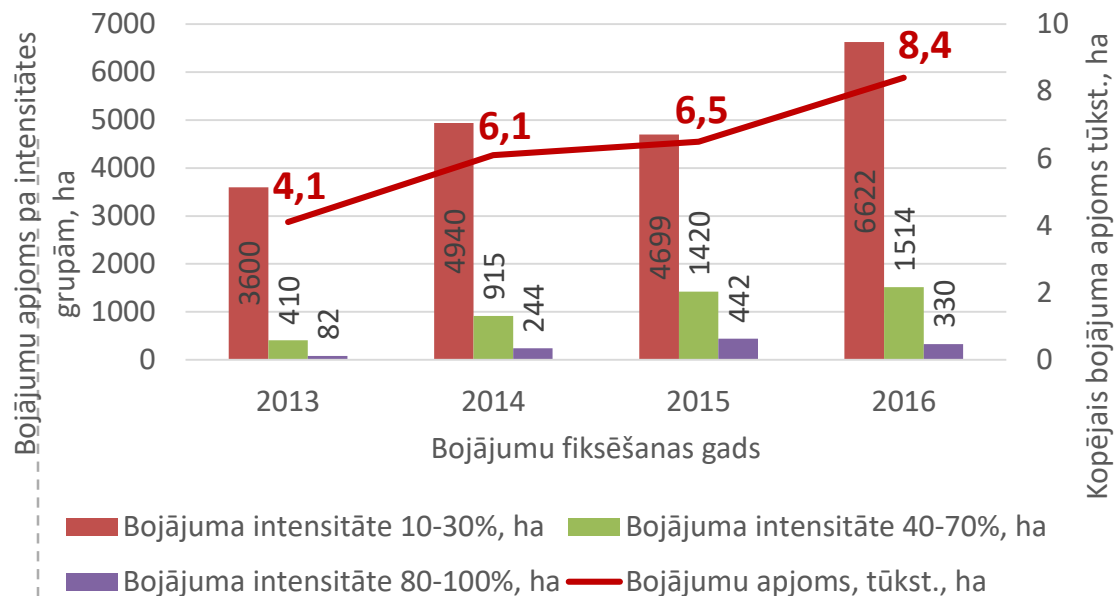

Briežu dzimtas dzīvnieku postījumi

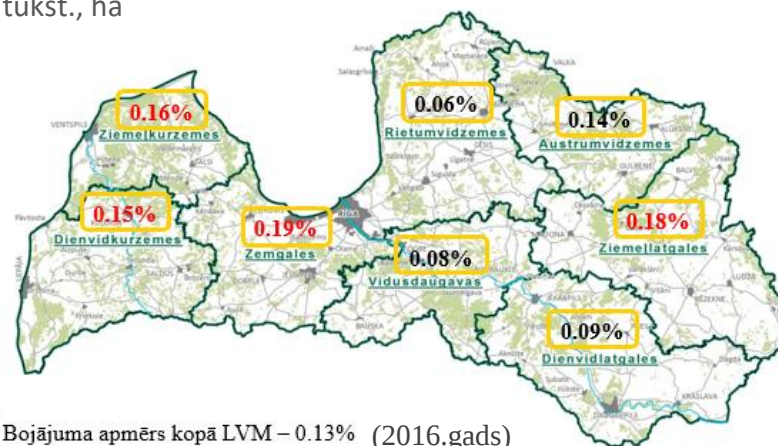

**Vai mežkapis var izaudzēt ražīgas,
vērtīgas un veselīgas kokaudzes?**

Briežu dzimtas dzīvnieku postījumi AS «Latvijas valsts meži»

Meža un saistīto nozaru
pamatnostādnes 2015.-2020.gadam:
Medījamo dzīvnieku nodarītais
postījumu apmērs nepalielinās virs
0.15% no meža platības

Cēloņi?

1. Briežu dzimtas dzīvnieku skaits.

Kā rīkoties?

Apsaimniekot
mežu rūpīgi

Medīt vairāk

Atšķirīga meža apsaimniekošana **teritorijās ar augstu postījumu risku:**

- ❖ Kopšanas cirtēs saglabāt lapu kokus (pīlādži, kārkli, ozoli, oši, liepas, kļavas u.c.), kas netraucē mērķa sugas augšanai un mežistrādei
- ❖ Jaunaudžu kopšanas cirtē saglabāt bojātos skuju koku līdz pirmajai komerciālai kopšanai
- ❖ Jaunaudžu kopšanā saglabāt lielāku mērķa sugas koku skaitu
- ❖ Priežu un apšu jaunaudzēs mērķa sugas retināšanu uzsākt, kad koku augstums >5 m
- ❖ Atstāt enerģētiskās koksnes zaru čupas cirsmās ziemas periodā
- ❖ Dzīvnieku piebarošanas lauču plānošana un vienošanās ar mednieku par to apsaimniekošanu

Kā rīkoties?

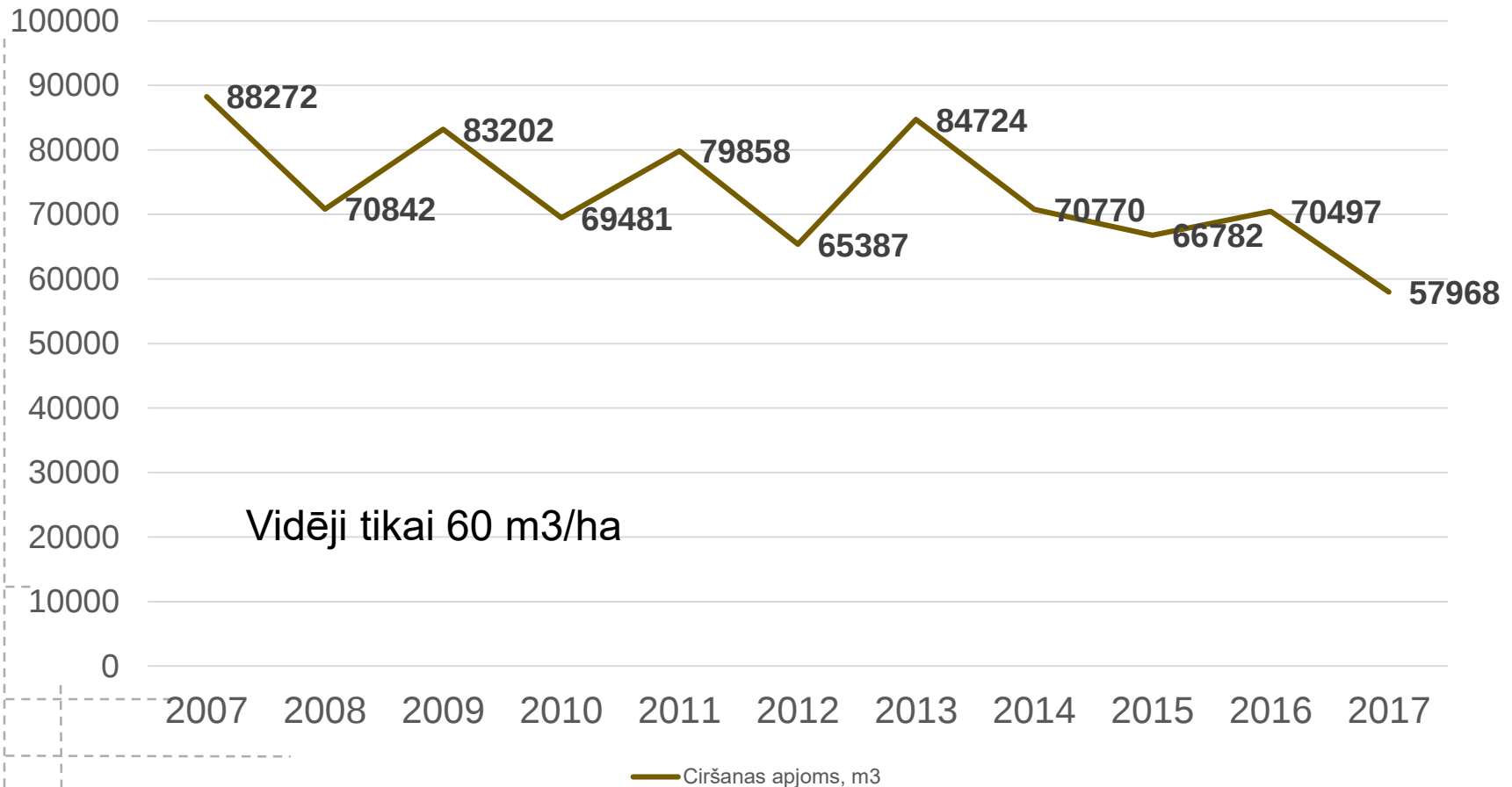
Apsaimniekot
mežu rūpīgi

Medīt vairāk

- ❖ **Sadarbība un komunikācija ar medniekiem par postījumiem un veiktiem aizsardzības pasākumiem**

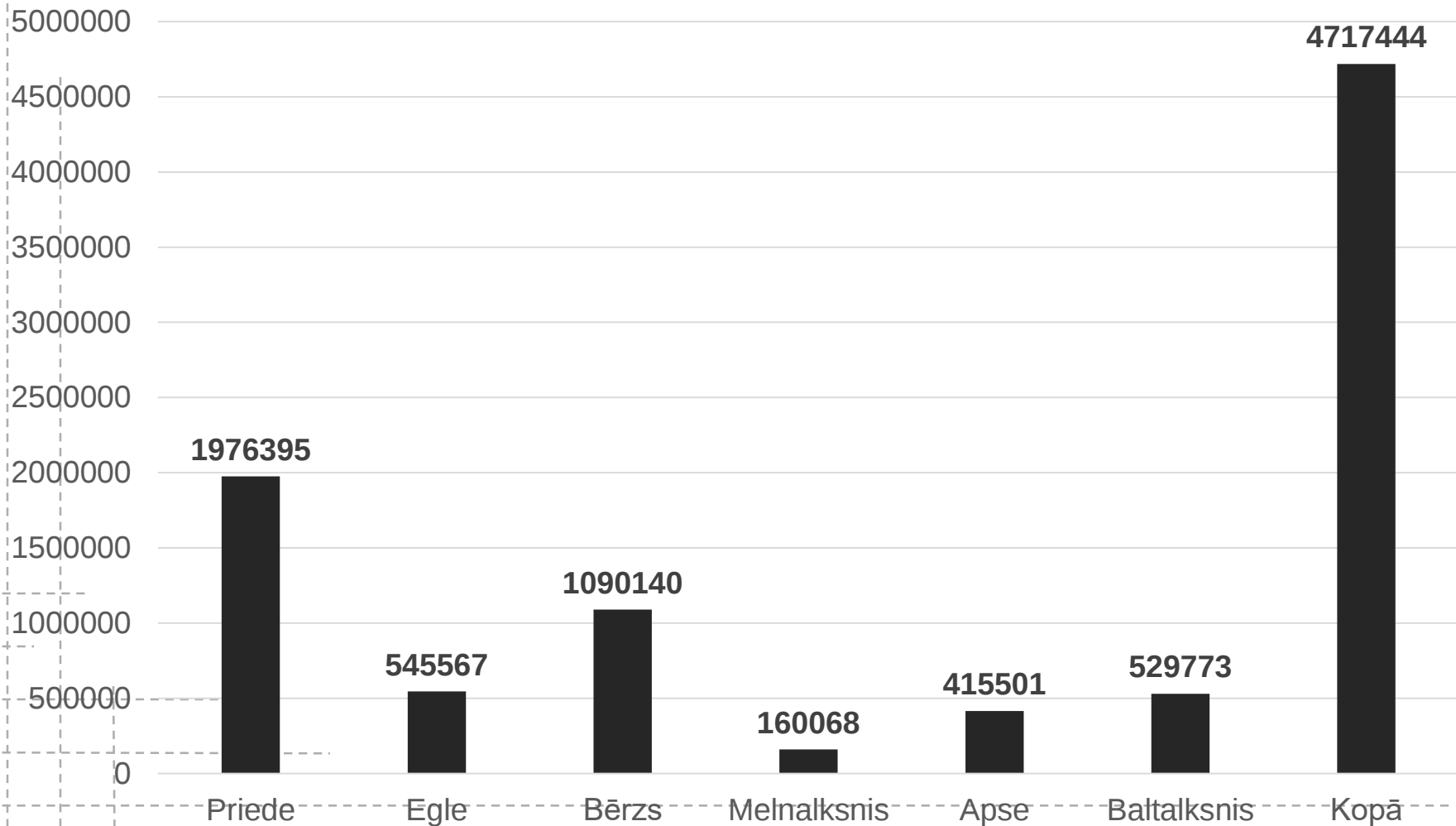
Koksnes ražas iegūšana

Ciršanas apjoms pašvaldību mežos (bez SIA Rīgas meži), m3

Koksnes ražas iegūšana

Koksnes apjoms m3 pieaugušās un pāraugušās audzēs pašvaldību mežos (bez SIA Rīgas meži)

Aprobežojumi

- ▶ 25% (384 tūkst. ha) no privātajiem un 30% (456.6 tūkst. ha) no valsts mežiem iekļauti kādā no aprobežoto teritoriju kategorijām.
- ▶ Mežsaimnieciskās darbības būtiski aprobežojumi privātajos mežos 9%, bet valsts mežos 18%.

Mežsaimnieciskās darbības aizliegumi meža platībās pa īpašnieku kategorijām (tūkst.ha)

Mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi	Privātas, juridiskas, fiziskas personas	Valsts	Pašvaldības	Kopā
Mežsaimnieciskās darbības aizliegums	8.1	91.1	1.1	100.3
Kopšanas un galvenās cirtes aizliegums	9.8	58.5	0.9	69.2
Galvenās cirtes aizliegums	8.9	27.5	1.7	38.1
Kailcirtes aizliegums	103.1	95.5	13.2	211.8
Pārējās aprobežotās teritorijas	254.0	184.0	5.5	443.5
Bez aprobežojumiem (saimnieciskie meži)	1133.4	1039.0	21.3	2193.7
Meža platība kopā	1517.3	1495.6	43.7	3056.6

Cirsmas Latvijā pirms 18 gadiem

VAID LATVIJAS MEŽI!

"Vaid Latvijas meži, vaid grūti, vai dzirdi?"

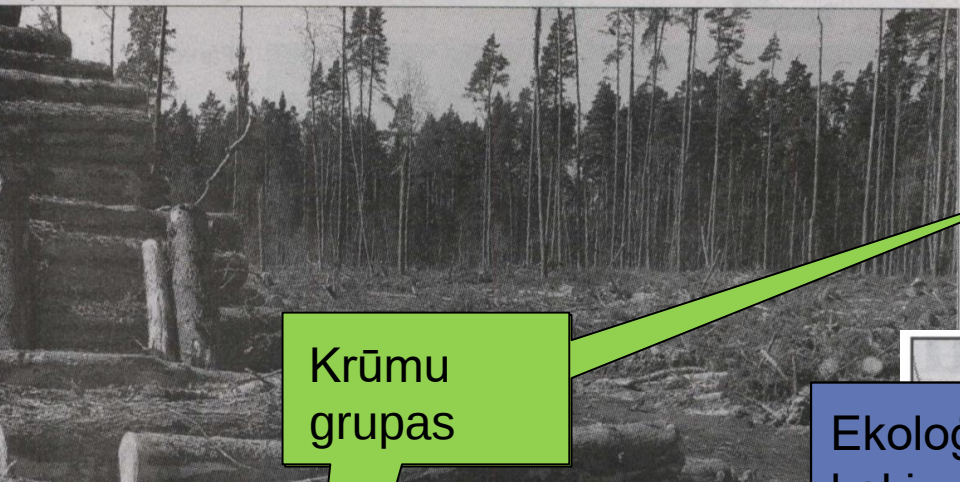
Mežu vietā – tuksneši.

ФОТО В. СТАРКОВА

VAID LATVIJAS MEŽI!

"Vaid Latvijas meži, vaid grūti, vai dzirdi?"

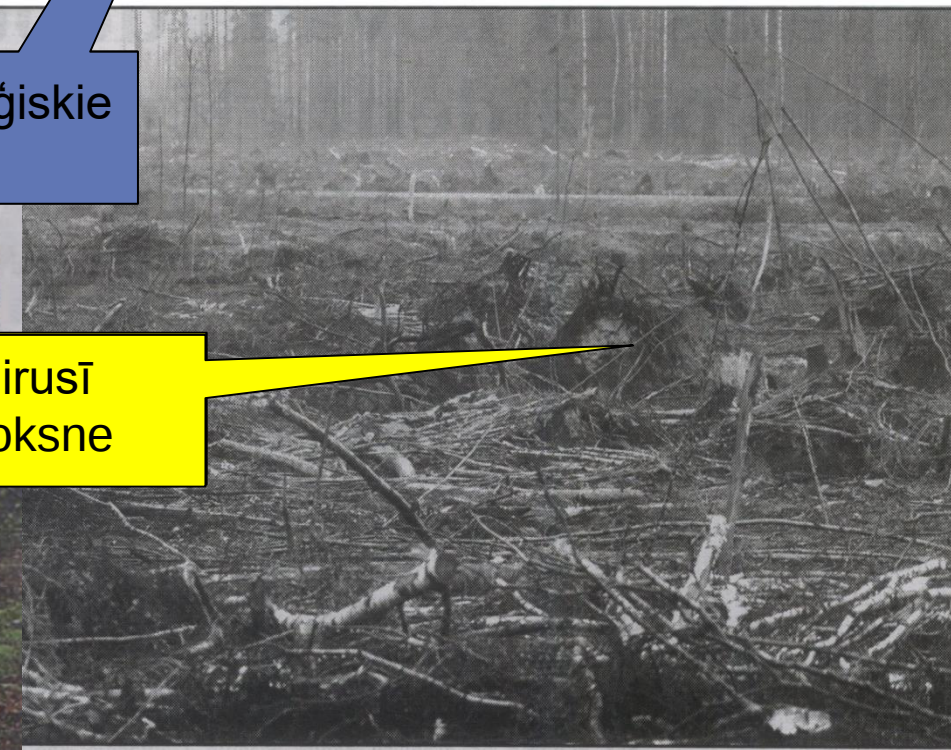

Krūmu
grupas

Ekoloģiskie
koki

Mirusī
koksne

tu vietā – tuksneši.

Pavasara akcija #MežsLatvijai

- **Mērķis** padarīt redzamu meža īpašnieku, mežsaimnieku darbu, kas notiek ik pavasari.
- **Instrukcija:** meža īpašnieks vai mežsaimnieks, kas veic vai organizē meža stādīšanu no fotogrāfijas meža stādīšanas darbos – ar stādāmā materiāla iepakojumiem, strādājot, pie iestādītas jaunaudzēs. Publicē to sociālajos tīklos ar nelielu komentāru un tēmturi #MežsLatvijai. LMIB ar tiem dalās savos kontos.
- Norises laiks: aprīlis, maijs
- Var arī iesūtīt foto mums.
- Piedalās katrs, kas stāda mežu! ☺
- # nepieciešams, lai atrastu ierakstus

**Šodien iestādījām 3000
jauno priedīšu Vangažos.
Lai labi aug nākotnei!
#MežsLatvijai**

Paldies!

Latvijas Meža īpašnieku biedrība
Republikas laukums 2-508,
Rīga, Latvija

Tel. +371 26121590
info@mezaipasnieki.lv

www.mezaipasnieki.lv

